

בתי המשפט

עתמ 002771/05

בבית המשפט המחוזי בתל – אביב יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

בפני: כב' השופטת ד"ר דרורה פלפל / ס. נשיא

בעניין: 1. דוידוב מרייטה

2. דצקו דוידוב

3. איבנובה פטקובה אירנה

4. איבנובה פטקובה דסיסלאבה

ע"י עו"ד י' כץ-מסטבאום

העותרים

נ ג ד

1. מדינת ישראל – משרד הפנים

ע"י ב"כ עו"ד א' זערורה

המשיב**פסק דין****א. מהות העתירה**

זו עתירה להורות למשיבים להימנע מלגרש את העותרות מס. 3 ו- 4 מהארץ ולהורות על ביטול הוראת היציאה מהארץ מאחר ולהן אין כל קרובי משפחה אחרים, היכולים לטפל בהן, מלבד אמן ובעלה בישראל, וכן להורות על הצמדת מעמדן למעמדה של אמן, אם מכח חוק האזרחות ואם על בסיס הומניטרי.

ב. עובדות רבלנטיות

העותרת מס. 1 הינה ילידת בולגריה והגיע לעבוד בישראל כמטפלת סיעודית באשרה מאוגוסט 1991. כמה חודשים לאחר מכן חידשה את הכרותה עם עותר מס. 2 אותו הכירה עוד קודם לכן בבולגריה, עברה להתגורר עמו, נישאה לו בבולגריה, וחיה עמו בישראל כבר כ- 5 שנים.

העותר מס. 2 – היה אלמן בהכירו את עותרת מס. 1. עפ"י האמור בכתב העתירה הוא מגדל עמה ועם ילדיו, גם את שתי בנותיה העותרות 3 ו- 4.

העותרת מס. 3 – ילידת יוני 1988 הגיעה לישראל באוקטובר 2003, באשרת ביקור.
העותרת מס 4 הינה ילידת ספטמבר 1993, הגיעה לישראל לאמה באוקטובר 2003 באשרת ביקור.

עפ"י האמור בכתב העתירה, העותרות 3 ו- 4 ננטשו ע"י אביהן הביולוגי מאז ילדותן המוקדמת, לאחר שעזב את הבית והקים משפחה. בתחילה קשה היה לאתרו כדי שיחתום על כתב ויתור לגביהן, ולכן הן נשארו באופן זמני עם הסבתא והסבא.
כתב העתירה הוגש ב- 6.12.2005, ועפ"י האמור בו (סעיף 6) המדובר באנשים בני 80 ומעלה, שבינתיים הזדקנו (סעיף 12) ולא הסכימו שהעותרות, שהיו קטינות ימשיכו לגור עמן. בעת הדיון צוין כי המדובר גם באנשים שמצבם הבריאותי אינו שפיר.

לאחר שהעותרים 1 ו- 2 לא הצליחו לאתר את האב הם שכרו שירותים של בלש פרטי זה איתר את האב והוא הסכים לחתום על מסמך ויתור בשגרירות ישראל בבולגריה.

בתחילה הוגשה בקשה ע"י העותרים להביא לכאן את העותרות, שהיו בעת הגשת הבקשה בנות 9 ו- 14.5 לצורך מגורים בארץ. משמשרד הפנים סירב לכך, פנו העותרים 1 ו- 2 בבקשה אחרת, קרי: להזמין כתיירות. (נספח ו).

לאחר כ- 4 חודשים של טיפול בבקשה, ולאחר שהובהר לעותרים שהיא תאושר רק אם יחתמו על כך שהבנות יחזרו לבולגריה, הן חתמו על התחייבות מעין זו. תוך כדי זה שעוה"ד של העותרות הבטיח להן (סעיף 15) שיהיה קל יותר להאריך את שהותן, כשהן כבר בארץ.
באוקטובר 2003 פנו העותרים 1 ו- 2 למשיב בבקשה להשאיר את העותרות 3 ו- 4 בארץ. במשך חודשים ארוכים לא התקבלה תשובה.

בינתיים, מאז בואן ארצה העותרות 3 ו- 4 לומדות בבתי ספר ישראליים, חיות במחיצת אמן ובעלה, מעונינות להישאר בישראל, להתגייר ולשרת בצבא. (סעיף 1 לעתירה).

בתאריך 23.8.2004 התקבלה תשובה שלילית (1ו) של המשיב. התשובה אינה מנומקת.
בתו של העותר מס. 2 כתבה מכתב נרגש לשר הפנים מר פורז, (נספח ז') בתאריך 28.9.2004. למכתב זה טרם התקבלה תשובה.

בתאריך 5.6.2005 (נספח ט) כתבה ב"כ העותרים למשיב בנדון.
בתאריך 7.7.2005 התקבלה תשובה כי מכיוון שהאם ובעלה "התחייבו במפורש שהבנות מגיעות אך ורק לביקור של חודש ימים, ולא עמדו בהתחייבותן" מעמד העותרות לא יוחלף.

מטיעוני ב"כ המשיב בעת הדיונים בפני בית המשפט עלה כי לעמדת המשיב, לא היה קשר של כשנתיים בין האם לבין בנותיה שנשארו בחו"ל, כשבמהלך אותה תקופה היא ראתה אותן רק פעם אחת, דבר שאינו עונה לנוהל (כנראה לענין היתר הומניטרי); האם לא עמדה בהתחייבותה שהן יחזרו לבולגריה לאחר תום אשרת התייר שקיבלו, ותצהירה בנושא היה כוזב; כמו כן לא הובאו,

בשלב הראשון, מסמכים המעידים, מדוע יש להיעתר לפנייה הומניטרית, כשלעותרות 3 ו 4 – משפחה בחו"ל.

בינתיים הוגשה עתירה זו כאמור בתאריך 6.12.2005 כשבה התבקש בית המשפט להורות למשיב לבטל את הוראת היציאה מהארץ, מאחר ולעותרות 3 ו 4 אין כל קרובי משפחה אחרים, שיכולים לטפל בהן מלבד אמן ובעלה בישראל, וכן להורות על הצמדת מעמדן למעמדה של אמן, אם מכח חוק האזרחות ואם על בסיס הומניטרי.

במסגרת העתירה הוגשה בקשה לצו מניעה, לה הסכים המשיב,

הדיון נקבע ליום 10.4.2006, כשלמועד הדיון בבית המשפט לא הוגשה כל תגובה לעתירה מטעם המשיב.

בית המשפט איפשר לב"כ המשיב לבדוק את מכלול הטענות, ולהגיש כתב תשובה מגובה בתצהיר עד ליום 30.4.2006.

בתאריך 2.5.2006 נמסרה הודעה לבית המשפט כי משרד הפנים, מסכים להעביר את עניינם של העותרים לדיון בפני הועדה הבינמשרדית של משרד הפנים.

שוב נדחה התיק כשבישיבת 4.6.2006 הביעה ב"כ המשיב את עמדתה כי החלטת הועדה תינתן תוך 30 יום לאור נסיבות המקרה. (עמ. 6).

בית המשפט הביע את מורת רוחו, באותה ישיבה, מהתמשכות ההליכים כדי לקבל תשובה מחייבת, ומכך שהדבר גרם לכך שאחת העותרות הגיעה יום לפני אותו דיון (4.6.2006) לגיל 18, דבר שעשוי אולי להיכלל במסגרת שיקולי הוועדה לחומרא, דבר שלא היה לפני כן.

בית המשפט הביע תקוותו כי לאור דחיפות הנושא, תינתן החלטה אכן תוך 30 יום, אם לא פחות מכך.

בתאריך 25.10.2006 הודיע ב"כ המשיב כי עד למועד זה לא קיבלו החלטה ממשרד הפנים בעניין העותרים, וכי אין לה חומר נוסף או חדש למסור לבית המשפט.

אורכת חסד אחרונה ניתנה למשיב, לאור השאלה העקרונית, להגיש עמדתו עד לתאריך 26.11.2006.

סה"כ הוגשו ע"י ב"כ המשיבה 4 בקשות לדחיית מועד הדיון, בנימוק שטרם התקבלה עמדת המשיב.

בתאריך 26.11.2006, מה שהוגש לבית המשפט היה בקשה להארכת מועד להגשת הודעה מטעם המשיבה או לחלופין להגשת כתב תשובה בעתירה שבכותרת.

בסעיפים 4 ו- 5 לבקשה מציינת ב"כ המשיב כי:

4. הסוגיה העומדת בפני בית המשפט הנכבד אינה סוגיה פשוטה והנה בעלת השלכות רחבות על מקרים רבים דומים הנידונים בפני בית המשפט.
5. משכך, מתבקש בית המשפט הנכבד לאפשר את בדיקת מלוא העובדות מול הועדה הבינמשרדית, והבאת ממצאי הבדיקה החלטת הועדה ועמדת משרד הפנים בפני בית המשפט הנכבד לפני מתן החלטה סופית בעתירה."

ב"כ המשיבה הקפידה שלא לציין את משך הזמן הנחוץ שוב לאורכה זו. בקשה זו נדחתה ע"י בית המשפט.

ד. דיון

ברמת העיקרון

בבוא אדם לבית המשפט הוא מחפש לרוב צדק. לעיתים הוא מחפש צדקה במובן של עזרה. ייתכן שלצדק הרבה פנים, אבל מה שברור הוא כי השהיית הצדק היא אי צדק. מה הטעם לשווע לצדק אם המציאות אשר מסביבנו מזכירה לנו בלי הרף בלגלוג שחצני כי מפירות אי הצדק, - מישהו מתקיים. (פרפרזה על דברי יעקב וסרמן).

אילת הצדק מתוארת במקורות השונים כאלה עיוורת, שאינה מכירה פני איש, כדי למנוע אפליה והעדפה.

ואם נאמר כי הצדק לפחות החלקי, אמור לצאת מהמדינה, שמשרד הפנים, במקרה הנוכחי, מייצג אותה, - כי אז נמשיך ונאמר כי אילת הצדק אינה מתוארת כאלה חרשת, שאינה שומעת את אלה המשחרים לפתחה.

לא ייתכן, שמוסד ממוסדות המדינה, יגרום ע"י התנהלות מעין זו, לחוסר החלטה עקרוני – טעמו – בנושא חשוב ודחוף שעשוי אולי להשפיע על מדיניותו גם במקרים אחרים.

לא ייתכן שסוגיה זו, שאין זו הפעם הראשונה שהיא עולה על סדר היום הציבורי, לא גובשו לה אמות מידה; או לחלופין, לא נמצא כל מועד שמתאים לבחינת הבסיס ההומניטרי לבקשה.

ברמת הפרט

ב"כ המשיב עשתה כל מאמץ כדי לאפשר למשיב לדון, להגיב, לטפל, לשמוע, להחליט, כאמור, במשך שנה לאחר הגשת העתירה לבית המשפט, כשהנושא אינו זר לו במשך כ- 3 שנים לפני כן. גם ב"כ המשיב היתה בדעה כי המדובר בנושא דחוף, ולו עקב הסיבה, שבינתיים הקטינים נמצאים בארץ, מתערים בה, משתלבים בחברתה, ומתרחקים מארץ מוצאם.

העותרים שהיו קטינים, גדלו. אחת מהן בגרה ומעוניינת להתגייס לצבא.

בעת אחד הדיונים הבעתי עמדותי, שבהעדר תשובה כדין לעתירה, זה טעם מספיק כדי להיעתר לה.

בנוסף, כפי שהובהר בבית המשפט, המדובר בשתי ילדות, שלמרות שאולי יש להם סבא וסבתא בחו"ל, לא נסתרה העובדה שהללו לא היו יכולים לטפל בהם בעת עלייתם ארצה, ואין ספק שבחלוף השנים, המצב לא השתפר, אלא רק הורע.

טענה ב"כ המשיב כי מצב מעין זה, אינו עונה על אמות מידה למתן היתר הומניטרי להישארות בארץ.

על כך אומר, כי לא הובאו לידיעתי אם קיימים קריטריונים בנושא ההומניטרי, ואיזה שיקולים נשקלו עד כה.

אין מחלוקת כי העותרים חתמו על תצהיר כוזב, כדי לאפשר בפועל את איחוד המשפחות.

זו פעולה פסולה, שאין להקל ראש בה. כל "הבטחה" של מאן דהוא ברמה כזו או אחרת, שבמהלך הדרך ייתכן שהדבר יירפא, אין בה כדי לרפא פגם זה במקורו, ובמיוחד בהליך מינהלי, כשצד צריך לבוא לבית המשפט כשידיו נקיות.

ברם, במקרה הנוכחי, כשעל בית המשפט לאזן בית שתי "עוולות": היעדר טיפול משמעותי בעותרים, לעומת מה שאלה עשו, - נראה כי כפות המאזניים נוטות לטובת העותרים, ולרעת המשיב.

אני ערה גם לטענת המשיב כי במשך שנתיים, ביקרה האם את בנותיה רק פעם אחת. זו אכן עובדה, אבל לא ניתן ללמוד ממנה באופן בלעדי על היעדר קשר, או על כך שהיה טיפול טוב בקטינות.

זאת ועוד, שלא על דרך הציניות וההלצה אומר כי דרך הטיפול/לאו טיפול של המשיב בעותרות 3 ו- 4, כפי שתואר לעיל, הוא כשלעצמו, יכול להיות טעם הומניטרי להיענות לבקשה.

מכל הטעמים הללו, אני נעתרת לעתירה במלואה, כשהטעם הוא טעם הומניטרי.

המשיב ישלם לעותרים שכ"ט עו"ד והוצאות בסכום כולל של 40,000 ₪.

ניתן היום 9.1.2007, בהעדר.
המזכירות תמציא עותק פס"ד זה כדין, לב"כ הצדדים.

ד"ר דרורה פלפל / ס 54678313-2771/05

ד"ר דרורה פלפל, שופטת
ס.נשיא

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה